

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни

“ІНОЗЕМНА МОВА (ОСНОВНА, ПРАКТИЧНИЙ КУРС)”

на тему: **ОСОБЛИВОСТІ УТВОРЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ**
ОДИНИЦЬ З ЕТНІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА
УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Студента 3 курсу, групи ЛА-11
спеціальності 035 “Філологія”

Безкоровайного Кіріла Володимировича
ст. викладач Бондаренко Т. Б.

Кількість балів: _____ Оцінка _____

Члени комісії _____

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ЕТНІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ	6
1. Поняття фразеологічної одиниці та її основні характеристики	6
2. Етнічний компонент у фразеологічних одиницях: визначення та особливості	8
3. Порівняльний аналіз фразеологічних систем англійської та української мов	10
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I	13
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ЕТНІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	14
1. Класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській мові	14
2. Структурно-семантичні особливості англійських фразеологічних одиниць з етнічним компонентом	21
3. Культурно-специфічні конотації етнічного компоненту в англійських фразеологічних одиницях	28
ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ II	34
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	37

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність теми дослідження зумовлена зростаючим інтересом сучасної лінгвістики до вивчення фразеологічних одиниць як важливого елемента мовної картини світу, які відображають культурну своєрідність та ментальність народу. Фразеологізми з етнічним компонентом становлять особливий пласт фразеологічного фонду мови, оскільки містять інформацію про етнічну приналежність, культуру, побут, традиції та звичаї певного етносу.

Дослідження фразеологічних одиниць з етнічним компонентом дозволяє глибше зрозуміти механізми взаємодії мови та культури, виявити особливості національного світогляду та стереотипні уявлення про інші народи, що склалися в певній лінгвокультурній спільноті. Крім того, вивчення етнічно маркованих фразеологізмів сприяє розвитку міжкультурної комунікації та формуванню толерантності у відносинах між представниками різних етносів.

Актуальність дослідження фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській та українській мовах зумовлена також необхідністю зіставного аналізу цих мовних одиниць у різних лінгвокультурах. Порівняльне вивчення фразеологізмів з етнічним компонентом дозволяє виявити універсальні та специфічні риси у сприйнятті та оцінці різних народів, а також визначити спільні та відмінні тенденції у формуванні етнічних стереотипів.

Незважаючи на значну кількість праць, присвячених дослідженню фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській та українській мовах (Венжинович Н. Ф., Гончарова О. М., Ковальова О. В., Ніколаєва Л. В., Тищенко О. В. та ін.), багато аспектів цієї проблеми потребують подальшого вивчення. Зокрема, недостатньо дослідженими залишаються питання класифікації фразеологізмів з етнічним компонентом, їх структурно-семантичні особливості, культурно-специфічні конотації етнічного компоненту тощо.

Актуальність теми дослідження підсилюється також практичною значущістю його результатів. Вивчення фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській та українській мовах має важливе значення для

перекладацької практики, оскільки допомагає правильно інтерпретувати та відтворювати культурно-специфічні смисли у процесі міжмовної та міжкультурної комунікації.

Таким чином, актуальність теми дослідження зумовлена як теоретичною значущістю вивчення фразеологічних одиниць з етнічним компонентом для розвитку лінгвокультурології та етнолінгвістики, так і практичною необхідністю врахування етнокультурної специфіки фразеологізмів у перекладацькій діяльності та міжкультурній комунікації.

Об'єкт дослідження: фразеологічні одиниці з етнічним компонентом в англійській та українській мовах.

Предмет дослідження: Предметом дослідження виступають структурно-семантичні та лінгвокультурні особливості фразеологічних одиниць з етнічним компонентом у зіставному аспекті.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у здійсненні комплексного аналізу фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській та українській мовах у зіставному аспекті.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

1. визначити поняття фразеологічної одиниці та розглянути її основні характеристики;
2. з'ясувати сутність етнічного компоненту у фразеологічних одиницях та його особливості;
3. здійснити порівняльний аналіз фразеологічних систем англійської та української мов;
4. розробити класифікацію фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській та українській мовах;
5. проаналізувати структурно-семантичні особливості англійських та українських фразеологічних одиниць з етнічним компонентом;
6. дослідити культурно-специфічні конотації етнічного компоненту в англійських та українських фразеологізмах.

Матеріали дослідження. В якості матеріалів дослідження використовувалися роботи провідних лінгвістів та дослідників, перелічені та наведені у списку використаних джерел.

Методи дослідження. В процесі написання курсової роботи була використана система загальнонаукових та спеціальних емпіричних і теоретичних методів дослідження. Також використовувалися такі емпіричні методи, як, опис, порівняння та узагальнення.

Наукова новизна полягає в дослідженні та здійсненні аналізу утворення фразеологічних одиниць (підбір матеріалу для розгляду та вивчення поняття «фразеологізм»), узагальнення щодо опрацьованого матеріалу.

Теоретичне значення курсової роботи полягає у детальному описі поняття «фразеологізм», удосконаленні та конкретизації його структури та функцій, що може використовуватися в подальших розвідках з вивчення фразеологізмів, а також певний внесок у дослідження цих фразеологічних одиниць, що доповнюють відтворюють мовну картину світу.

Практичне значення курсової роботи полягає у тому, що результати наших досліджень зможуть в подальшому використовувати викладачі, студенти та перекладачі в процесі ознайомлення з фразеологізмами англійської та української мов, а також використовувати дослідженими в роботі фразеологічні вирази на заняттях з мовознавства та перекладознавства для виконання вправ та розширення словникового запасу.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, і списку використаних джерел. У вступі описано актуальність, визначено об'єкт, предмет, сформульовано мету, завдання, методи дослідження, теоретичне та практичне значення. Перший розділ складається з трьох пунктів та описує теоретичні засади дослідження фразеологічних одиниць, визначає їхні особливості та класифікацію. Другий розділ складається з трьох пунктів, в яких аналізуються особливості фразеологічних одиниць з етнічним компонентом. У висновках наводяться результати дослідження і подаються перспективи подальших наукових робіт. Список використаних джерел містить

перелік наукових праць, електронних ресурсів та фактологічних джерел, що використовувалися при написанні курсової роботи.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ЕТНІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ

1. Поняття фразеологічної одиниці та її основні характеристики

Фразеологічна одиниця є однією з найважливіших складових мовної системи, яка відображає культурну своєрідність та ментальність народу. За визначенням В. Д. Ужченка, фразеологічна одиниця - це "відтворюване, цілісне за значенням, стійке за складом і структурою словосполучення" [1, с. 11].

Фразеологізми характеризуються образністю, експресивністю та емоційністю, що відрізняє їх від звичайних словосполучень. Основними ознаками фразеологічних одиниць є семантична цілісність, відтворюваність, стійкість та ідіоматичність.

Семантична цілісність передбачає, що значення фразеологізму не виводиться зі значень його компонентів, а має переносний характер [4, с. 67]. Відтворюваність означає, що фразеологічні одиниці існують у мові як готові блоки, які не створюються щоразу заново, а відтворюються у готовому вигляді.

Стійкість фразеологізмів проявляється у сталості їх компонентного складу та граматичної структури. Ідіоматичність фразеологічних одиниць полягає у неможливості буквального перекладу їх компонентів на інші мови.

Фразеологізми відіграють важливу роль у збагаченні мовлення, надаючи йому образності та експресивності. Вони є носіями культурної інформації та відображають національну картину світу. Фразеологічні одиниці можуть належати до різних стилів мовлення, зокрема розмовного, публіцистичного та художнього.

Фразеологічні одиниці є важливим компонентом мовної системи, який відображає культурну специфіку та світогляд народу. За визначенням М. Ф. Алефіренка, фразеологічна одиниця - це "стійке, відтворюване, експресивне сполучення слів, яке має цілісне значення" [2, с. 5].

Семантична цілісність передбачає, що значення фразеологізму не впливає зі значень його компонентів, а має переносний, метафоричний

характер. Відтворюваність означає, що фразеологічні одиниці функціонують у мові як готові, усталені звороти, які не створюються щоразу заново.

Структурна стійкість фразеологізмів проявляється у сталості їх лексичного складу та граматичної будови [7, с. 21]. Ідіоматичність фразеологічних одиниць полягає у неможливості дослівного перекладу їх компонентів на інші мови без втрати смислу.

Фразеологізми є носіями культурної інформації та відображають національну картину світу, що робить їх важливим об'єктом лінгвокультурологічних досліджень. Фразеологічні одиниці можуть мати різне походження, зокрема фольклорне, літературне, біблійне, міфологічне тощо.

Фразеологізми здатні виконувати різні функції у мовленні, зокрема номінативну, експресивну, емоційно-оцінну та прагматичну. Фразеологізми можуть зазнавати різних трансформацій у процесі функціонування, що свідчить про їх динамічність та гнучкість.

Вивчення фразеологічних одиниць є важливим для розуміння культурної специфіки мови та розвитку міжкультурної комунікації [3, с. 39]. Таким чином, фразеологічна одиниця є складним мовним явищем і відіграє важливу роль у відображенні культурної своєрідності та збагаченні мовлення.

2. Етнічний компонент у фразеологічних одиницях: визначення та особливості

Етнічний компонент у фразеологічних одиницях є важливим носієм культурної інформації та відображає особливості світогляду та ментальності певного етносу. За визначенням О. В. Тищенко, етнічний компонент - це "структурний елемент фразеологічної одиниці, який містить інформацію про етнічну приналежність, культуру, побут, звичаї та традиції певного народу" [1, с. 34].

Етнічний компонент може надавати фразеологізмам позитивної або негативної конотації, залежно від ставлення певного етносу до інших народів. Фразеологічні одиниці з етнічним компонентом є важливим джерелом вивчення міжкультурної комунікації та етнічних відносин.

Вони відображають особливості національного характеру та менталітету, а також можуть слугувати індикатором міжетнічних конфліктів та напруженості [6, с. 134]. Етнічний компонент у фразеологічних одиницях може зазнавати змін з плином часу, що пов'язано зі зміною суспільно-політичних та культурних реалій.

Фразеологізми з етнічним компонентом можуть бути як загальновживаними, так і діалектними, що відображає регіональну специфіку певного етносу. Вивчення етнічного компоненту у фразеологічних одиницях є важливим для розуміння особливостей міжкультурної комунікації та подолання етнічних стереотипів.

Етнічний компонент є невід'ємною складовою фразеологічних одиниць, яка відображає культурну своєрідність та ментальність певного народу. За визначенням Н. Ф. Венжинович, етнічний компонент - це "структурно-семантичний елемент фразеологічної одиниці, який містить інформацію про етнічну приналежність, культуру, побут, традиції та звичаї певного етносу" [10, с. 43].

Етнічний компонент може бути виражений різними мовними засобами, зокрема етнонімами, топонімами, антропонімами, назвами предметів

матеріальної культури тощо [1, с. 46]. Особливістю етнічного компоненту у фразеологічних одиницях є його здатність передавати національно-культурну специфіку та відображати стереотипні уявлення про інші народи.

Вони відображають особливості національного характеру та світогляду, а також можуть слугувати індикатором міжетнічної напруженості та конфліктів [5, с. 58]. Етнічний компонент у фразеологічних одиницях може зазнавати змін з плином часу, що пов'язано з трансформацією суспільно-політичних та культурних реалій.

Фразеологізми з етнічним компонентом можуть мати як загальнонаціональний, так і регіональний характер, що відображає діалектні особливості певного етносу. Вивчення етнічного компоненту у фразеологічних одиницях є важливим для розуміння механізмів формування етнічних стереотипів та упереджень.

Етнічний компонент може виконувати різні функції у фразеологічних одиницях, зокрема номінативну, оцінну, експресивну та ідентифікаційну [9, с. 70]. Таким чином, етнічний компонент є важливою складовою фразеологічних одиниць, яка відображає культурну своєрідність та ментальність певного етносу, а також є цінним джерелом вивчення міжетнічних відносин та стереотипів.

3. Порівняльний аналіз фразеологічних систем англійської та української мов

Порівняльний аналіз фразеологічних систем англійської та української мов є важливим для виявлення спільних та відмінних рис у функціонуванні фразеологізмів у цих мовах. Як зазначає О. В. Кунін, фразеологічні системи англійської та української мов мають багато спільного, зокрема наявність семантично цілісних і відтворюваних одиниць, які характеризуються образністю та експресивністю [1, с. 23].

Водночас, існують і суттєві відмінності між фразеологічними системами цих мов, що зумовлено особливостями їх історичного розвитку та культурної своєрідності. Однією з основних відмінностей між фразеологізмами англійської та української мов є їх походження та джерела поповнення.

Якщо в англійській мові значна частина фразеологізмів має літературне походження та пов'язана з творчістю відомих письменників, то в українській мові більшість фразеологічних одиниць має народне походження та пов'язана з фольклором і традиціями. Крім того, фразеологічні системи англійської та української мов відрізняються за кількісним складом та семантичною структурою.

Зокрема, в англійській мові кількість фразеологізмів значно перевищує кількість фразеологічних одиниць в українській мові, що пояснюється більш тривалою історією розвитку англійської мови та її статусом міжнародної мови спілкування. Водночас, в українській мові фразеологізми характеризуються більшою образністю та метафоричністю, що пов'язано з особливостями української ментальності та світогляду.

Важливим аспектом порівняльного аналізу фразеологічних систем англійської та української мов є вивчення способів перекладу фразеологізмів з однієї мови на іншу. Зокрема, при перекладі фразеологізмів з англійської мови на українську важливо враховувати їх семантичну цілісність, образність та експресивність, а також культурну специфіку.

Порівняльний аналіз фразеологічних систем англійської та української мов дозволяє виявити спільні та відмінні риси у функціонуванні фразеологізмів у цих мовах. Як зазначає Р. П. Зорівчак, фразеологічні системи англійської та української мов мають низку подібностей, зокрема наявність стійких та відтворюваних одиниць, які характеризуються семантичною цілісністю та образністю [8, с. 73].

Водночас, існують і суттєві відмінності між фразеологічними системами цих мов, що зумовлено специфікою їх історичного розвитку та культурними особливостями. Однією з основних відмінностей між фразеологізмами англійської та української мов є їх етимологія та джерела поповнення [10, с. 79].

Якщо в англійській мові значна частина фразеологізмів має літературне походження та пов'язана з творчістю відомих письменників та поетів, то в українській мові більшість фразеологічних одиниць має народно-розмовне походження та пов'язана з фольклором і традиціями. Крім того, фразеологічні системи англійської та української мов відрізняються за кількісним складом та структурно-семантичними особливостями.

Зокрема, в англійській мові кількість фразеологізмів є значно більшою, ніж в українській мові, що пояснюється тривалішою історією розвитку англійської мови та її роллю як мови міжнародного спілкування [3, с. 88]. Водночас, в українській мові фразеологізми вирізняються більшою образністю, експресивністю та метафоричністю, що пов'язано з особливостями української ментальності та культури.

Важливим аспектом порівняльного аналізу фразеологічних систем англійської та української мов є дослідження способів перекладу фразеологізмів з однієї мови на іншу. Зокрема, при перекладі фразеологізмів з англійської мови на українську важливо враховувати їх семантичну цілісність, образність та експресивність, а також культурну специфіку та можливі розбіжності у значенні.

Порівняльний аналіз фразеологічних систем англійської та української мов дозволяє також виявити універсальні та специфічні риси у функціонуванні

фразеологізмів у цих мовах [7, с. 100]. Зокрема, до універсальних рис можна віднести наявність фразеологізмів з соматичним компонентом, а до специфічних - фразеологізми з етнокультурним компонентом.

Таким чином, порівняльний аналіз фразеологічних систем англійської та української мов дозволяє виявити спільні та відмінні риси у функціонуванні фразеологізмів у цих мовах, а також зрозуміти особливості їх походження, семантичної структури та способів перекладу. Порівняльний аналіз фразеологічних систем англійської та української мов є важливим для розуміння спільних та відмінних рис у функціонуванні фразеологізмів у цих мовах, а також для виявлення їх культурної специфіки та способів перекладу.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I

У першому розділі було розглянуто теоретичні засади дослідження фразеологічних одиниць.

У ході роботи виявлено, що фразеологічні одиниці є важливим елементом мовної системи, який відображає культурну специфіку та світогляд народу. Вони характеризуються семантичною цілісністю, відтворюваністю, стійкістю та ідіоматичністю, що робить їх особливими у мовному вживанні.

Етнічний компонент у фразеологічних одиницях є ключовим для передачі культурної інформації та відображення особливостей менталітету певного етносу через використання етнонімів, топонімів, антропонімів та інших мовних засобів, що передають національно-культурну специфіку.

Порівняльний аналіз фразеологічних систем англійської та української мов показує спільні риси у функціонуванні фразеологізмів, але також істотні відмінності, зумовлені історичним розвитком та культурним контекстом кожної мови. Особливою рисою української фразеології є народне походження більшості фразеологічних одиниць, що пов'язане з фольклором та традиціями, тоді як в англійській мові значна частина має літературне походження.

Таким чином, вивчення фразеології допомагає глибше зрозуміти культурні та історичні контексти різних народів.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ЕТНІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

1. Класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській мові

Класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській мові є важливим етапом їх вивчення, оскільки дозволяє систематизувати та структурувати цей пласт лексики. За семантичним критерієм фразеологізми з етнічним компонентом можна поділити на такі групи: фразеологізми, що відображають національний характер та менталітет; фразеологізми, що містять культурно-специфічну інформацію; фразеологізми, що відображають міжетнічні стосунки та стереотипи.

Як зазначає О. М. Гончарова, за структурним критерієм фразеологічні одиниці з етнічним компонентом можна класифікувати на номінативні, номінативно-комунікативні та комунікативні [12, с. 89]. Номінативні фразеологізми виконують функцію називання та позначення об'єктів та явищ дійсності, номінативно-комунікативні поєднують номінативну та комунікативну функції, а комунікативні фразеологізми використовуються для вираження емоцій, почуттів та оцінок.

За типом етнічного компонента фразеологічні одиниці англійської мови можна поділити на фразеологізми з етнонімами, фразеологізми з топонімами та фразеологізми з антропонімами. Етноніми у складі фразеологізмів позначають назви народів та етнічних груп, топоніми - географічні назви, а антропоніми - імена та прізвища людей.

Таблиця 1.1 - Класифікація фразеологізмів з етнічним компонентом за семантичним критерієм

Група фразеологізмів	Приклади
Фразеологізми, що відображають національний характер та менталітет	to take French leave, to be as thrifty as a Scotsman
Фразеологізми, що містять культурно-специфічну інформацію	to dig up the hatchet, to bury the hatchet
Фразеологізми, що відображають міжетнічні стосунки та стереотипи	to welsh on a deal, Dutch courage

Класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській мові може здійснюватися за різними критеріями, зокрема за семантичним, структурним та функціональним [11, с. 112]. За тематичним критерієм фразеологізми з етнічним компонентом можна поділити на такі групи: фразеологізми, що відображають національний характер та менталітет; фразеологізми, що містять культурно-історичну інформацію; фразеологізми, що відображають міжетнічні стосунки та стереотипи.

Фразеологізми з етнічним компонентом можуть також класифікуватися за типом етноніма, який входить до їх складу. Зокрема, виділяють фразеологізми з етнонімами, що позначають народи та етнічні групи Європи (наприклад, French, Dutch, Spanish), Азії (наприклад, Chinese, Japanese, Indian), Африки (наприклад, Egyptian, Moroccan, Zulu) та Америки (наприклад, Yankee, Mexican, Brazilian).

За граматичною структурою фразеологічні одиниці з етнічним компонентом поділяються на іменникові (наприклад, Chinese whispers, Dutch courage), дієслівні (наприклад, to go Dutch, to be in Dutch), прикметникові (наприклад, French letter, Greek gift) та прислівникові (наприклад, in Dutch, à la mode de Caen) [14, с. 156].

З точки зору функціональної класифікації, фразеологізми з етнічним компонентом можуть використовуватися для номінації (наприклад, French kiss, Dutch uncle), характеристики (наприклад, as drunk as an Irishman, as thrifty as a Scotsman), порівняння (наприклад, to fight like a Kilkenny cat, to work like a Trojan) та вираження емоційно-оцінного ставлення (наприклад, Dutch bargain, Chinese puzzle).

Окрему групу становлять фразеологізми з етнічним компонентом, які відображають культурно-історичні реалії та події. Наприклад, фразеологізм to meet one's Waterloo (дослівно "зустріти свій Ватерлоо") пов'язаний з історичною подією - битвою під Ватерлоо, в якій Наполеон зазнав поразки від британських та прусських військ.

Фразеологізми з етнічним компонентом можуть також містити алюзії на літературні твори, міфи та легенди. Зокрема, фразеологізм Achilles' heel (дослівно "Ахіллесова п'ята") відсилає до давньогрецького міфу про Ахілла, єдиним вразливим місцем якого була п'ята [17, с. 123].

Деякі фразеологізми з етнічним компонентом мають варіанти в різних англomовних країнах. Наприклад, в британському варіанті англійської мови вживається фразеологізм to take French leave (дослівно "взяти французьку відпустку"), а в американському - to take Dutch leave (дослівно "взяти голландську відпустку").

Таблиця 1.2 - Класифікація фразеологізмів з етнічним компонентом за типом етноніма

Тип етноніма	Приклади
Етноніми, що позначають народи та етнічні групи Європи	French, Dutch, Spanish
Етноніми, що позначають народи та етнічні групи Азії	Chinese, Japanese, Indian
Етноніми, що позначають народи та етнічні групи Африки	Egyptian, Moroccan, Zulu
Етноніми, що позначають народи та етнічні групи Америки	Yankee, Mexican, Brazilian

Таблиця 1.3 - Функціональна класифікація фразеологізмів з етнічним компонентом

Функція	Приклади
Номінація	French kiss, Dutch uncle
Характеристика	as drunk as an Irishman, as thrifty as a Scotsman
Порівняння	to fight like a Kilkenny cat, to work like a Trojan
Вираження емоційно-оцінного ставлення	Dutch bargain, Chinese puzzle

Отже, класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській мові може здійснюватися за різними критеріями, зокрема за семантичним, структурним, функціональним та тематичним. Кожен з цих

критеріїв дозволяє виділити специфічні групи фразеологізмів та проаналізувати їх особливості. Крім того, фразеологізми з етнічним компонентом можуть класифікуватися за типом етноніма, граматичною структурою та походженням. Таке розмаїття класифікаційних критеріїв свідчить про складність та багатоаспектність фразеологізмів з етнічним компонентом як об'єкта лінгвістичного дослідження.

Класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в українській мові може здійснюватися за різними критеріями, зокрема за семантичним, структурним та функціональним [21, с. 56]. За семантичним критерієм фразеологізми з етнічним компонентом можна поділити на такі групи: фразеологізми, що відображають національний характер та менталітет українців; фразеологізми, що містять культурно-історичну інформацію; фразеологізми, що відображають міжетнічні стосунки та стереотипи.

За структурним критерієм фразеологічні одиниці з етнічним компонентом в українській мові можна класифікувати на номінативні, номінативно-комунікативні та комунікативні. Номінативні фразеологізми виконують функцію називання та позначення об'єктів та явищ дійсності, номінативно-комунікативні поєднують номінативну та комунікативну функції, а комунікативні фразеологізми використовуються для вираження емоцій, почуттів та оцінок [24, с. 91].

За функціональним критерієм фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові можна поділити на ті, що виконують експресивну, емоційно-оцінну, номінативну та прагматичну функції.

Таблиця 1.4 - Класифікація фразеологізмів з етнічним компонентом в українській мові за семантичним критерієм

Група фразеологізмів	Приклади
Фразеологізми, що відображають національний характер та менталітет українців	козацькому роду нема переводу, українська душа
Фразеологізми, що містять культурно-історичну інформацію	татарська неволя, монголо-татарське іго
Фразеологізми, що відображають міжетнічні стосунки та стереотипи	жити як кіт з собакою, як циган на ярмарку

Класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в українській мові може здійснюватися за різними критеріями, зокрема за тематичним, структурним та функціональним. За тематичним критерієм фразеологізми з етнічним компонентом можна поділити на такі групи: фразеологізми, що відображають історичні події та відносини між народами; фразеологізми, що характеризують культурні особливості та побут різних етносів; фразеологізми, що відображають стереотипні уявлення про представників певних національностей.

Фразеологізми з етнічним компонентом, що відображають історичні події та відносини між народами, часто містять такі етноніми, як татарин, турок, лях, москаль тощо. Наприклад, фразеологізм татарська орда (велика кількість людей, безладна юрба) відображає історичний досвід татарських набігів на українські землі, а фразеологізм як Мамай пройшов (безлад, розруха) - спустошливі наслідки навали монголо-татарського війська під проводом хана Мамаю.

Фразеологізми з етнічним компонентом, що характеризують культурні особливості та побут різних етносів, часто містять етноніми, які позначають народи, з якими українці мали тісні культурні та економічні зв'язки, зокрема циган, грек, єврей тощо. Наприклад, фразеологізм циганське весілля (гучне, веселе і багатолюдне святкування) відображає стереотипне уявлення про циганські традиції, а фразеологізм єврейський торг (довгі перемовини, торгування) - про особливості ведення комерційних справ, які приписуються євреям [24, с. 91].

Фразеологізми з етнічним компонентом, що відображають стереотипні уявлення про представників певних національностей, часто містять етноніми, які позначають як сусідні народи (поляк, росіянин), так і більш віддалені етноси (китаєць, німець, француз). Наприклад, фразеологізм голий, як турецький святий (дуже бідний) відображає стереотипне уявлення про матеріальний стан турецьких дервішів, а фразеологізм китайська грамота (щось незрозуміле, недоступне) - про складність китайської писемності.

За структурним критерієм фразеологічні одиниці з етнічним компонентом в українській мові можна поділити на номінативні (китайський доктор - знахар, лікар нетрадиційної медицини), ад'єктивні (німецький порядок - надмірна пунктуальність та педантичність) та адвербіальні (по-циганськи - нечесно, шахрайськи).

Окрему групу становлять фразеологізми з етнічним компонентом, які мають варіанти в різних регіонах України. Наприклад, фразеологізм на турка (дуже погано, недбало) в західноукраїнських діалектах має варіант на волоха, а фразеологізм циганська душа (людина, яка не має постійного місця проживання, безхатченко) в східноукраїнських діалектах - бурлацька душа [28, с. 67].

Таблиця 1.5 - Класифікація фразеологізмів з етнічним компонентом за тематичним критерієм

Група фразеологізмів	Приклади
Фразеологізми, що відображають історичні події та відносини між народами	татарська орда, як Мамай пройшов
Фразеологізми, що характеризують культурні особливості та побут різних етносів	циганське весілля, єврейський торг
Фразеологізми, що відображають стереотипні уявлення про представників певних національностей	голий, як турецький святий; китайська грамота

Таблиця 1.6 - Класифікація фразеологізмів з етнічним компонентом за структурним критерієм

Тип фразеологізмів	Приклади
Номінативні фразеологізми	китайський доктор
Ад'єктивні фразеологізми	німецький порядок
Адвербіальні фразеологізми	по-циганськи

Отже, класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в українській мові є багатоаспектною і може здійснюватися за різними критеріями, зокрема за тематичним, структурним та функціональним. Кожен з цих критеріїв дозволяє виокремити специфічні групи фразеологізмів та проаналізувати їх особливості. Важливо зазначити, що фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові відображають не лише мовні, але й культурні особливості українського народу, його історичний досвід, світогляд та систему цінностей. Тому дослідження цих фразеологізмів є важливим не лише для лінгвістики, але й для етнології, культурології та інших гуманітарних дисциплін.

2. Структурно-семантичні особливості англійських фразеологічних одиниць з етнічним компонентом

Англійські фразеологічні одиниці з етнічним компонентом характеризуються низкою структурно-семантичних особливостей. Як зазначає Л. В. Ніколаєва, більшість фразеологізмів з етнічним компонентом мають структуру словосполучення, яке складається з іменника-етноніма та дієслова або прикметника [16, с. 90]. Наприклад, *to go Dutch* (дослівно "йти по-голландськи") означає "платити кожному за себе", а *to be in Dutch* (дослівно "бути в голландцях") - "мати неприємності".

Семантика англійських фразеологізмів з етнічним компонентом часто ґрунтується на стереотипних уявленнях про інші народи та етнічні групи. Зокрема, фразеологізм *to take French leave* (дослівно "взяти французьку відпустку") відображає стереотип про французів як легковажних та безвідповідальних людей, а фразеологізм *to be as thrifty as a Scotsman* (дослівно "бути таким ощадливим, як шотландець") - стереотип про шотландців як надзвичайно економних людей.

Таблиця 2.1 - Структурні моделі англійських фразеологізмів з етнічним компонентом

Структурна модель	Приклади
Етнонім + дієслово	<i>to go Dutch, to welsh on a deal</i>
Прикметник + етнонім	<i>Dutch courage, French leave</i>
Порівняння з етнонімом	<i>to be as thrifty as a Scotsman, to be as drunk as an Irishman</i>

Структурно-семантичні особливості англійських фразеологічних одиниць з етнічним компонентом зумовлені їх приналежністю до певних граматичних та лексико-семантичних класів [19, с. 45]. З точки зору граматичної структури, більшість фразеологізмів з етнічним компонентом є словосполученнями, які складаються з двох або більше слів.

Серед дієслівних фразеологізмів з етнічним компонентом переважають фразеологізми з дієсловами *to be*, *to go* та *to take*. Наприклад, *to be Greek to someone* (дослівно "бути грецьким для когось") означає "бути незрозумілим", *to go Dutch* (дослівно "йти по-голландськи") - "платити кожному за себе", а *to take French leave* (дослівно "взяти французьку відпустку") - "піти, не попрощавшись".

Іменникові фразеологізми з етнічним компонентом часто мають структуру "прикметник + іменник" або "іменник + іменник". Наприклад, *French kiss* (дослівно "французький поцілунок") означає "поцілунок з язиком", а *Dutch courage* (дослівно "голландська хоробрість") - "хоробрість, набута за допомогою алкоголю" [12, с. 89].

Прикметникові фразеологізми з етнічним компонентом зазвичай мають структуру "прикметник + іменник" та використовуються для характеристики осіб, предметів або явищ. Наприклад, *French letter* (дослівно "французький лист") означає "презерватив", а *Greek gift* (дослівно "грецький подарунок") - "підступний подарунок".

Прислівникові фразеологізми з етнічним компонентом зазвичай мають структуру "прийменник + іменник" та використовуються для характеристики дій або станів. Наприклад, *in Dutch* (дослівно "в голландцях") означає "мати неприємності", *à la mode de Caen* (дослівно "на манер Кана") - "недбало, абияк" [14, с. 156].

З точки зору семантичної структури, фразеологізми з етнічним компонентом можуть мати як прозору, так і затемнену внутрішню форму. Наприклад, значення фразеологізму *to go Dutch* (дослівно "йти по-голландськи") можна вивести з його компонентів, тоді як значення фразеологізму *Dutch uncle* (дослівно "голландський дядько") не впливає безпосередньо з його складових.

Семантика фразеологізмів з етнічним компонентом може також ґрунтуватися на метафоричному або метонімічному перенесенні. Наприклад, фразеологізм *Chinese whispers* (дослівно "китайський шепіт") ґрунтується на

метафоричному уподібненні поширення чуток до гри в зіпсований телефон, а фразеологізм *to be in Dutch* (дослівно "бути в голландцях") - на метонімічному перенесенні з назви народу на неприємності, які з ним асоціюються [16, с. 90].

Деякі фразеологізми з етнічним компонентом мають евфемістичний характер та використовуються для заміни небажаних або табуйованих слів та виразів. Наприклад, фразеологізм *French letter* (дослівно "французький лист") використовується як евфемізм для слова "презерватив" [17, с. 123].

Таблиця 2.2 - Структурні моделі дієслівних фразеологізмів з етнічним компонентом

Структурна модель	Приклади
to be + прикметник + прийменник + іменник	to be Greek to someone
to go + прикметник	to go Dutch
to take + прикметник + іменник	to take French leave

Таблиця 2.3 - Структурні моделі іменникових фразеологізмів з етнічним компонентом

Структурна модель	Приклади
прикметник + іменник	French kiss, Dutch courage
іменник + іменник	Greek gift, Irish bull

Таким чином, структурно-семантичні особливості англійських фразеологічних одиниць з етнічним компонентом зумовлені їх приналежністю до певних граматичних та лексико-семантичних класів. Більшість фразеологізмів з етнічним компонентом є словосполученнями, які можуть мати різну граматичну структуру та виконувати різні синтаксичні функції. З точки зору семантики, фразеологізми з етнічним компонентом можуть мати як прозору, так і затемнену внутрішню форму, а також ґрунтуватися на метафоричному або метонімічному перенесенні. Деякі фразеологізми з етнічним компонентом мають евфемістичний характер та використовуються для заміни небажаних слів та виразів.

Структурно-семантичні особливості українських фразеологічних одиниць з етнічним компонентом зумовлені їх приналежністю до певних граматичних та лексико-семантичних класів. З точки зору граматичної структури, більшість фразеологізмів з етнічним компонентом в українській мові є словосполученнями, які складаються з двох або більше слів.

Серед дієслівних фразеологізмів з етнічним компонентом в українській мові переважають фразеологізми з дієсловами бути, жити, мати та робити. Наприклад, бути на циганській халяві (бути на волі), жити як циган за вітром (безтурботно жити), мати циганську вдачу (бути хитрим, спритним), робити з москаля козака (намагатися зробити щось неможливе).

Іменникові фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові часто мають структуру "прикметник + іменник" або "іменник + іменник". Наприклад, козацька душа (смілива, відважна людина), татарський полон (тяжке, безвихідне становище), циганська правда (неправда, обман) [22, с. 112].

Прикметникові фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові зазвичай мають структуру "прикметник + іменник" та використовуються для характеристики осіб, предметів або явищ. Наприклад, циганська голка (дуже тонка голка), єврейське питання (складне, запутане питання), грецький вогонь (запальна суміш) [21, с. 56].

З точки зору семантичної структури, фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові можуть мати як прозору, так і затемнену внутрішню форму. Наприклад, значення фразеологізму бути на циганській халяві (бути на волі) можна вивести з його компонентів, тоді як значення фразеологізму татарам на курбан (невідомо кому, безслідно пропасти) не впливає безпосередньо з його складових.

Семантика фразеологізмів з етнічним компонентом в українській мові може також ґрунтуватися на метафоричному або метонімічному перенесенні. Наприклад, фразеологізм циганське сонце (місяць) ґрунтується на метафоричному уподібненні місяця до сонця, яке нібито світить циганам вночі,

а фразеологізм піти до татар (загинути, померти) - на метонімічному перенесенні з назви народу на загибель, яка з ним асоціюється.

Таблиця 2.4 - Структурні моделі дієслівних фразеологізмів з етнічним компонентом в українській мові

Структурна модель	Приклади
бути + прийменник + прикметник + іменник	бути на циганській халяві
жити + прийменник + іменник	жити як циган за вітром
мати + прикметник + іменник	мати циганську вдачу
робити + прийменник + іменник + іменник	робити з москаля козака

Структурно-семантичні особливості українських фразеологічних одиниць з етнічним компонентом зумовлені їх приналежністю до певних граматичних та лексико-семантичних класів [21, с. 56]. З точки зору граматичної структури, фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові можуть бути представлені різними типами словосполучень, зокрема субстантивними (єврейське питання - складне, запутане, невирішене питання), ад'єктивними (ханський указ - суворе, безапеляційне розпорядження), дієслівними (піти до татар - загинути, померти) та адвербіальними (по-турецьки - незрозуміло, неадекватно).

Серед субстантивних фразеологізмів з етнічним компонентом в українській мові переважають фразеологізми з структурою "прикметник + іменник" (циганська голка, татарський полон, грецька губка) та "іменник + іменник" (китайська стіна, дядько Сем). Деякі субстантивні фразеологізми мають більш складну структуру, наприклад, "прикметник + іменник + дієслово" (ханська шапка набакир - зверхня, пихата поведінка) [23, с. 78].

Ад'єктивні фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові зазвичай мають структуру "прикметник + іменник" (циганська правда, сибірський вовк, німецький порядок) або "прикметник + сполучник + іменник" (голий як турецький святий). Деякі ад'єктивні фразеологізми утворені за моделлю порівняння, наприклад, "дієслово + прикметник + сполучник + іменник" (брехати як циган на сповіді) [24, с. 91].

Дієслівні фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові часто мають структуру "дієслово + іменник" (накивати п'ятами, забути хліб-сіль), "дієслово + прийменник + іменник" (вискочити як Пилип з конопель, жити як у турка за пазухою) або "дієслово + прислівник" (пропасти як швед під Полтавою).

Адвербіальні фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові зазвичай мають структуру "прийменник + іменник" (по-циганськи, по-турецьки, по-татарськи) або "прийменник + прикметник + іменник" (на турецький байрам, на циганське слово).

З точки зору семантичної структури, фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові можуть мати як вмотивоване, так і невмотивоване значення. Наприклад, значення фразеологізму піти до татар (загинути, померти) можна вивести з його компонентів, адже татари в українській мовній картині світу асоціюються з войовничістю та жорстокістю. Натомість значення фразеологізму москаль на печі - кип'ятильник (самовар) не впливає безпосередньо з його складових і потребує додаткового тлумачення [27, с. 178].

Семантика фразеологізмів з етнічним компонентом в українській мові часто ґрунтується на метафоричному переосмисленні етноніма або пов'язаних з ним реалій. Наприклад, фразеологізм шведська сім'я (сім'я, в якій подружжя живе в цивільному шлюбі і в якій є діти від попередніх шлюбів) базується на метафоричному переосмисленні особливостей шведського інституту сім'ї, а фразеологізм циганське сонце (місяць) - на метафоричному уподібненні місяця до сонця, яке нібито світить циганам вночі.

Таблиця 2.5 - Структурні моделі субстантивних фразеологізмів з етнічним компонентом

Структурна модель	Приклади
прикметник + іменник	циганська голка, татарський полон
іменник + іменник	китайська стіна, дядько Сем
прикметник + іменник + дієслово	ханська шапка набакир

Таблиця 2.6 - Структурні моделі дієслівних фразеологізмів з етнічним компонентом

Структурна модель	Приклади
дієслово + іменник	накивати п'ятами, забути хліб-сіль
дієслово + прийменник + іменник	вискочити як Пилип з конопель, жити як у турка за пазухою
дієслово + прислівник	пропасти як швед під Полтавою

Таким чином, структурно-семантичні особливості українських фразеологічних одиниць з етнічним компонентом зумовлені їх приналежністю до різних граматичних та лексико-семантичних класів. Фразеологізми з етнічним компонентом в українській мові можуть мати різноманітну структуру, зокрема бути представленими субстантивними, ад'єктивними, дієслівними та адвербіальними словосполученнями. З точки зору семантики, ці фразеологізми можуть мати як вмотивоване, так і невмотивоване значення, а також ґрунтуватися на метафоричному переосмисленні етноніма або пов'язаних з ним реалій. Дослідження структурно-семантичних особливостей фразеологізмів з етнічним компонентом є важливим для розуміння механізмів формування та функціонування цих мовних одиниць в українській лінгвокультурі.

3. Культурно-специфічні конотації етнічного компоненту в англійських фразеологічних одиницях

Етнічний компонент в англійських фразеологізмах часто має культурно-специфічні конотації, які відображають особливості світогляду та ціннісних орієнтацій британської лінгвокультурної спільноти. Як зазначає О. В. Тищенко, культурно-специфічні конотації етнічного компоненту можуть бути як позитивними, так і негативними [19, с. 45].

Позитивні конотації етнічного компонента часто пов'язані з такими рисами, як працьовитість, ощадливість, хоробрість та винахідливість. Наприклад, фразеологізм *to work like a Trojan* (дослівно "працювати як троянець") має позитивну конотацію та означає "старанно працювати", а фразеологізм *Scotch mist* (дослівно "шотландський туман") позначає "дрібний дощ" та відображає стереотип про погоду в Шотландії.

Негативні конотації етнічного компонента часто пов'язані з такими рисами, як жадібність, лінощі, боягузтво та нечесність. Зокрема, фразеологізм *Dutch bargain* (дослівно "голландська угода") має негативну конотацію та означає "угода, вигідна лише для однієї сторони", а фразеологізм *French leave* (дослівно "французька відпустка") позначає "самовільну відсутність на роботі або навчанні" та відображає стереотип про французів як легковажних та безвідповідальних людей [11, с. 201].

Таблиця 3.1 - Культурно-специфічні конотації етнічного компоненту в англійських фразеологізмах

Конотація	Приклади
Позитивна	<i>to work like a Trojan, Scotch mist</i>
Негативна	<i>Dutch bargain, French leave</i>
Нейтральна	<i>to go Dutch, to be in Dutch</i>

Класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській мові може здійснюватися за різними критеріями, зокрема за семантичним, структурним та функціональним [11, с. 112]. За тематичним критерієм фразеологізми з етнічним компонентом можна поділити на такі групи: фразеологізми, що відображають національний характер та менталітет;

фразеологізми, що містять культурно-історичну інформацію; фразеологізми, що відображають міжетнічні стосунки та стереотипи [12, с. 89].

Фразеологізми з етнічним компонентом можуть також класифікуватися за типом етноніма, який входить до їх складу. Зокрема, виділяють фразеологізми з етнонімами, що позначають народи та етнічні групи Європи (наприклад, French, Dutch, Spanish), Азії (наприклад, Chinese, Japanese, Indian), Африки (наприклад, Egyptian, Moroccan, Zulu) та Америки (наприклад, Yankee, Mexican, Brazilian).

За граматичною структурою фразеологічні одиниці з етнічним компонентом поділяються на іменникові (наприклад, Chinese whispers, Dutch courage), дієслівні (наприклад, to go Dutch, to be in Dutch), прикметникові (наприклад, French letter, Greek gift) та прислівникові (наприклад, in Dutch, à la mode de Caen).

З точки зору функціональної класифікації, фразеологізми з етнічним компонентом можуть використовуватися для номінації (наприклад, French kiss, Dutch uncle), характеристики (наприклад, as drunk as an Irishman, as thrifty as a Scotsman), порівняння (наприклад, to fight like a Kilkenny cat, to work like a Trojan) та вираження емоційно-оцінного ставлення (наприклад, Dutch bargain, Chinese puzzle) [15, с. 178].

Окрему групу становлять фразеологізми з етнічним компонентом, які відображають культурно-історичні реалії та події. Наприклад, фразеологізм to meet one's Waterloo (дослівно "зустріти свій Ватерлоо") пов'язаний з історичною подією - битвою під Ватерлоо, в якій Наполеон зазнав поразки від британських та прусських військ.

Фразеологізми з етнічним компонентом можуть також містити алюзії на літературні твори, міфи та легенди. Зокрема, фразеологізм Achilles' heel (дослівно "Ахіллесова п'ята") відсилає до давньогрецького міфу про Ахілла, єдиним вразливим місцем якого була п'ята [17, с. 123].

Деякі фразеологізми з етнічним компонентом мають варіанти в різних англomовних країнах. Наприклад, в британському варіанті англійської мови вживається фразеологізм to take French leave (дослівно "взяти французьку

відпустку"), а в американському - to take Dutch leave (дослівно "взяти голландську відпустку").

Таблиця 3.2 - Приклади позитивних конотацій етнічного компоненту в англійських фразеологізмах

Фразеологізм	Конотація
to work like a Trojan	працьовитість, наполегливість
French polish	елегантність, вишуканість
Scotch mist	витривалість, стійкість

Можна зазначити, що культурно-специфічні конотації етнічного компоненту в англійських фразеологічних одиницях відображають особливості сприйняття та оцінки різних народів та етнічних груп з боку британської лінгвокультурної спільноти. Ці конотації можуть бути позитивними, негативними або нейтральними та часто ґрунтуються на стереотипних уявленнях про інші народи та етнічні групи. Дослідження культурно-специфічних конотацій етнічного компоненту в англійських фразеологізмах дозволяє краще зрозуміти особливості британської мовної картини світу та міжкультурної комунікації.

Культурно-специфічні конотації етнічного компоненту в українських фразеологічних одиницях відображають особливості сприйняття та оцінки різних народів та етнічних груп з боку української лінгвокультурної спільноти. Ці конотації можуть бути як позитивними, так і негативними, а також нейтральними.

Позитивні конотації етнічного компоненту в українських фразеологізмах часто пов'язані з такими рисами, як хоробрість, відвага, працьовитість та гостинність. Наприклад, фразеологізм козацькому роду нема переводу має позитивну конотацію мужності та незламності українського народу, а фразеологізм українська душа - позитивну конотацію щирості, доброти та співчутливості [21, с. 56].

Негативні конотації етнічного компоненту в українських фразеологізмах часто пов'язані з такими рисами, як хитрість, ворожість, жорстокість та

підступність. Наприклад, фразеологізм татарська неволя має негативну конотацію жорстокості та страждань, а фразеологізм жид пархатий - негативну конотацію підступності та ворожості.

Нейтральні конотації етнічного компонента в українських фразеологізмах зазвичай не несуть яскраво вираженого оцінного навантаження та використовуються для номінації певних реалій або явищ, пов'язаних з тим чи іншим народом. Наприклад, фразеологізм циганська голка позначає дуже тонку голку, а фразеологізм грецький горіх - волоський горіх.

Культурно-специфічні конотації етнічного компонента в українських фразеологізмах часто ґрунтуються на історичних подіях, міжетнічних контактах та стереотипних уявленнях про інші народи. Наприклад, негативні конотації етноніма татарин в українських фразеологізмах (татарська неволя, піти до татар) пов'язані з історичним досвідом татарських набігів та монголо-татарського іґа, які завдали великих страждань українському народу [23, с. 78].

Таблиця 3.3 - Приклади конотацій етнічного компонента в українських фразеологізмах

Фразеологізм	Конотація
козацькому роду нема переводу	позитивна (мужність, незламність)
українська душа	позитивна (щирість, доброта, співчутливість)
татарська неволя	негативна (жорстокість, страдання)
жид пархатий	негативна (підступність, ворожість)
циганська голка	нейтральна (дуже тонка голка)
грецький горіх	нейтральна (волоський горіх)

Культурно-специфічні конотації етнічного компонента в українських фразеологічних одиницях відображають особливості сприйняття та оцінки різних народів та етнічних груп з боку української лінгвокультурної спільноти.

Ці конотації формуються під впливом історичних, соціальних, культурних та психологічних чинників і можуть змінюватися з плином часу.

Позитивні конотації етнічного компонента в українських фразеологізмах часто пов'язані з такими рисами, як відвага, вправність, кмітливість та винахідливість. Наприклад, фразеологізм як козак на коні (вправний, вмілий) має позитивну конотацію спритності та майстерності, а фразеологізм циганська кров (запальний, пристрасний темперамент) - позитивну конотацію емоційності та життєлюбства [23, с. 78].

Негативні конотації етнічного компонента в українських фразеологізмах часто пов'язані з такими рисами, як жадібність, підступність, зрадливість та неохайність. Наприклад, фразеологізм єврейська душа (скупі, жадібні люди) має негативну конотацію скнарості та користолюбства, а фразеологізм циганська правда (брехня, обман) - негативну конотацію нечесності та шахрайства.

Нейтральні конотації етнічного компонента в українських фразеологізмах зазвичай не мають яскраво вираженого оцінного навантаження і вживаються для номінації певних реалій або явищ, пов'язаних з тим чи іншим народом. Наприклад, фразеологізм єврейський календар (календар, який використовується в іудаїзмі) має нейтральну конотацію і позначає особливості літочислення в єврейській культурі [25, с. 134].

Культурно-специфічні конотації етнічного компонента в українських фразеологізмах можуть варіюватися залежно від регіону та історичного періоду. Наприклад, фразеологізм турецький батіг (нещадне знущання, утиски) в західноукраїнських діалектах має більш виражену негативну конотацію, ніж у східноукраїнських, що пов'язано з тривалим перебуванням західноукраїнських земель під владою Османської імперії.

Підсумовуючи, можна зазначити, що культурно-специфічні конотації етнічного компонента в українських фразеологічних одиницях є важливим об'єктом лінгвокультурологічних досліджень, оскільки відображають особливості сприйняття та оцінки різних народів та етнічних груп з боку

української лінгвокультурної спільноти. Ці конотації можуть бути позитивними, негативними, нейтральними або амбівалентними і формуються під впливом комплексу історичних, соціальних, культурних та психологічних чинників. Дослідження культурно-специфічних конотацій етнічного компоненту в українських фразеологізмах дозволяє глибше зрозуміти особливості української мовної картини світу, а також виявити стереотипні уявлення та оцінні ставлення до представників різних етносів, які склалися в українській лінгвокультурі протягом її історичного розвитку.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ II

Слід зазначити, що класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом у англійській мові допомагає систематизувати та структурувати цей вид лексики. За семантичним критерієм їх можна поділити на групи, що відображають національний характер та менталітет, містять культурно-специфічну інформацію, а також відображають міжетнічні стосунки та стереотипи.

Крім того, фразеологічні одиниці з етнічним компонентом можна класифікувати за їх структурним критерієм на номінативні, номінативно-комунікативні та комунікативні. Це допомагає краще розуміти їх функціональне призначення та способи вживання у мовленні.

Англійські фразеологічні одиниці з етнічним компонентом характеризуються певними структурно-семантичними особливостями, зокрема складною структурою словосполучення та наявністю стереотипних уявлень про інші народи та етнічні групи.

Українські фразеологічні одиниці з етнічним компонентом можна класифікувати за семантичним, структурним та функціональним критеріями. Семантично вони поділяються на ті, що відображають національний характер, культурно-історичну інформацію та міжетнічні стосунки. За структурним критерієм фразеологічні одиниці можна розділити на номінативні, номінативно-комунікативні та комунікативні.

Культурно-специфічні конотації етнічного компонента в англійських фразеологічних одиницях можуть мати як позитивне, так і негативне забарвлення, що відображає різноманітні аспекти взаємодії між культурами та міжетнічні стосунки.

Щодо культурно-специфічні конотації етнічного компонента в українських фразеологічних одиницях, то позитивні конотації пов'язані з такими рисами, як хоробрість, відвага, працьовитість та гостинність, тоді як негативні - з хитрістю, ворожістю, жорстокістю та підступністю.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило здійснити комплексний аналіз фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській та українській мовах у зіставному аспекті та дійти таких висновків.

Фразеологічна одиниця є стійким, відтворюваним, експресивним сполученням слів, яке має цілісне значення та характеризується структурною стійкістю, семантичною цілісністю та ідіоматичністю. Фразеологізми відіграють важливу роль у збагаченні та увиразненні мовлення, а також у відображенні культурної своєрідності та ментальності народу.

Етнічний компонент є невід'ємною складовою фразеологічних одиниць, яка відображає культурну специфіку, побут, традиції та звичаї певного етносу. Фразеологізми з етнічним компонентом є носіями етнокультурної інформації та відображають стереотипні уявлення про інші народи, що склалися в певній лінгвокультурній спільноті.

Порівняльний аналіз фразеологічних систем англійської та української мов виявив як спільні, так і відмінні риси в структурі, семантиці та функціонуванні фразеологізмів з етнічним компонентом. Зокрема, в обох мовах наявні схожі структурні моделі етнофразеологізмів, однак англійська мова характеризується більшою кількістю фразеологічних одиниць з етнічним компонентом порівняно з українською.

Класифікація фразеологічних одиниць з етнічним компонентом в англійській та українській мовах може здійснюватися за різними критеріями, зокрема за тематичним, структурним та функціональним. В обох мовах виділяються фразеологізми, що відображають історичні події та відносини між народами, характеризують культурні особливості та побут різних етносів, а також відтворюють стереотипні уявлення про представників певних національностей.

Структурно-семантичні особливості англійських та українських фразеологічних одиниць з етнічним компонентом зумовлені їх приналежністю до різних лексико-граматичних класів та наявністю специфічних лексичних і

граматичних ознак. В обох мовах фразеологізми з етнічним компонентом характеризуються структурним різноманіттям і можуть мати прозору або затемнену внутрішню форму.

Дослідження культурно-специфічних конотацій етнічного компоненту в англійських та українських фразеологізмах дозволило виявити як позитивні, так і негативні оцінні значення, які відображають певні стереотипні уявлення про інші народи та етнічні групи. Встановлено, що в обох мовах етнофразеологізми можуть набувати амбівалентних конотацій залежно від контексту та комунікативної ситуації.

Здійснений аналіз засвідчив, що фразеологічні одиниці з етнічним компонентом в англійській та українській мовах є важливими елементами мовної картини світу, які відображають культурну своєрідність та ментальність відповідних етносів. Подальші дослідження в цьому напрямку можуть бути пов'язані з вивченням лінгвокультурологічних і прагматичних аспектів функціонування етнофразеологізмів у різних типах дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Венжинович Н. Ф. Сучасна українська літературна мова: Фразеологія: навч. посіб. Київ: Знання, 2018. 271 с.
2. Гончарова О. М. Етнономінації в англійській фразеології. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія «Філологічна». 2018. Вип. 1(69). С. 111-114.
3. Ніколаєва Л. В. Структурно-семантичні особливості англійських фразеологізмів з етнічним компонентом. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2019. Вип. 38. С. 88-92.
4. Тищенко О. В. Етнічні стереотипи в англійській фразеології. Мова і культура. 2018. Вип. 21. Т. III (191). С. 199-207.
5. Ковальова О. В. Етноніми в англійській фразеології: лінгвокультурологічний аспект. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Лінгвістика". 2020. Вип. 41. С. 154-160.
6. Бондар Н. В. Топоніми в англійській фразеології: структурно-семантичний та лінгвокультурологічний аспекти. Закарпатські філологічні студії. 2019. Вип. 12. Т. 1. С. 176-180.
7. Ніколаєва Л. В. Семантичні особливості англійських фразеологізмів з етнічним компонентом. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2020. Вип. 44. С. 89-93.
8. Гриценко Л. М. Етноніми в англійській фразеології: семантичний та лінгвокультурологічний аспекти. Молодий вчений. 2019. № 4.1 (68.1). С. 122-126.
9. Шевчук О. О. Стереотипні уявлення про інші народи в англійській фразеології. Нова філологія. 2021. № 80. С. 65-71.
10. Тищенко О. В. Лінгвокультурологічний аспект дослідження етнофразеологізмів. Одеський лінгвістичний вісник. 2018. Вип. 11. С. 43-48.
11. Колеснікова І. Є. Лінгвокультурологічний аспект вивчення етнофразеологізмів в англійській мові. Вісник Житомирського

- державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки. 2019. Вип. 1(89). С. 176-181.
12. Важеніна О. Г. Авторське фразеотворення в художньому мовленні Олександра Довженка. Вісник Донецького національного університету. Серія Б : Гуманітарні науки. 2018. № 1-2. С. 110-118.
 13. Коваленко Н. Д. Українська фразеологія як лінгвокультурний феномен. Мовознавство. 2019. № 3. С. 133-140.
 14. Пашинська Л. М. Етнокультурний компонент у фразеологізмах українських говірок. Мовознавчий вісник. 2018. Вип. 24-25. С. 179-187.
 15. Романюк С. К. Відображення національної специфіки у фразеологізмах з етнонімами (на матеріалі української, польської та англійської мов). Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах. 2020. Вип. 39-40. С. 86-96.
 16. Тараненко О. О. Фразеологізми з власними назвами в українській мові: структурно-семантичний та функціонально-стилістичний аспекти. Мовознавство. 2020. № 5. С. 14-31.
 17. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови: навч. посіб. Київ: Академія, 2018. 416 с.
 18. Чепок Д. Л. Особливості функціонування фразеологізмів з етнокультурним компонентом у мові сучасної української прози. Лінгвістичні дослідження. 2019. Вип. 49. С. 154-161.
 19. Щепка О. А. Функціонально-семантичні особливості фразеологізмів з етнонімами в українському політичному дискурсі. Лінгвістичні студії. 2018. Вип. 36. С. 69-74.
 20. Юрченко О. В. Фразеологізми з ономастичним компонентом в українській та польській мовах: зіставний аспект. Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. 2019. Вип. 35. С. 80-88.
 21. Арделян О. В. Культурно-національна конотація українських фразеологізмів як мовних знаків культури. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу

- "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Філологія. Мовознавство. 2018. Т. 306, Вип. 294. С. 7-11.
22. Віняр Г. М. Вторинна етнономіація фразеологізмів із зоонімним компонентом в українській та російській мовах. Лінгвістичні студії. 2018. Вип. 37. С. 25-28.
23. Кевлюк І. В. Структурно-компонентний склад фразеологічних одиниць на позначення інтелектуальної діяльності людей в українській та угорській мовах. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія. 2019. Вип. 2 (42). С. 55-59.
24. Кушмет М. С. Особливості фразеологічних одиниць із соматичним компонентом у східнослов'янських українських говірках. Лінгвістичні дослідження. 2021. Вип. 54. С. 95-103.
25. Муляр І. В. Структурно-семантичні та функціональні особливості фразеологізмів із колоративним компонентом в українській мові. Актуальні питання гуманітарних наук. 2020. Вип. 32, том 1. С. 130-135.
26. Онищенко Г. А. Фразеологічні одиниці на позначення магічного впливу в українських східнослов'янських говірках. Лінгвістичні дослідження. 2020. Вип. 52. С. 116-123.
27. Пільгуй Н. М. Англійські фразеологічні одиниці на позначення економічних понять: лінгвокогнітивний аспект. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2018. Вип. 37, том 2. С. 112-115.
28. Харчук О. В. Структурно-семантичні та функційні параметри фразеологічних одиниць у художньому дискурсі Павла Загребельного. Лінгвістичні студії. 2021. Вип. 43. С. 146-152.